

This eChok volume of
Deuteronomy
Volume 2

לע"נ גבריאל בן לאה ז"ל • נלב"ע י"ד ניסן תשס"ג

is Dedicated in loving memory of
Gabriel (Cabra) Bildirici

*by his wife Nina Bildirici
and his children & grandchildren*

language.” [They thought that this was] in fulfillment of the verse, “Wisdom gives life to those who possess it.” (Ecclesiastes 7:12) A wise man said, “Concerning you it is said, ‘statutes that are not good and laws by which they will not live’.” (Ezekiel 20:25) For we see (Avodah Zarah 16b) that Rabbi Elazar said, “The judge is trustworthy to me,” and was grieved that he was saved in such a manner.

Practical Law:

Rambam, Laws of Blessings, Chapter 4

(1) Whoever says the blessing [grace] after a meal or the three-faceted blessing [*al hamichyah* — for the sustenance and for the nourishment], must say it in the place where he ate. If one eats while he is walking, he must sit down in the place where he finished [eating] and recite the blessing. If he ate standing, he should sit down in his place to recite the blessing. If one forgot to say the blessing after a meal, but remembers before the food was digested, he should recite it in the place where he reminds himself. But if he did it deliberately, he must go back to his place and say the blessing. [However] if [he didn't go back, but rather,] recited it in the place where he reminded himself, he has fulfilled his obligation. Similarly, if he said the blessing while he was standing or walking, he has fulfilled his obligation. But at the outset [*likhatchilah*], one should say the blessing after a meal or the three-faceted blessing, only when he is sitting down, and in the place where he has eaten. (2) If one is in doubt whether or not he said the blessing “Who brings forth bread — [*hamotzi*],” he does not repeat the blessing, because it is not [an obligation] from the Torah. If one forgot to say the blessing “Who brings forth bread:” if he recalls prior to finishing his meal, he goes back and says the blessing. But if he remembers after he has finished, he does not go back and say the blessing.

בְּעֵלְיָהּ. אָמַר הַחֶכֶם עֲלֵיכֶם נֶאֱמַר (יחזקאל ב) חֲקִים לֹא טוֹבִים וּמִשְׁפָּטִים לֹא יְחִיו בְּהֵם שְׁהָרִי רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר נֶאֱמַן עָלַי הַדִּין וְנִצְטָעַר שְׁעַל בֵּין נֹצֵל:

הלכה

הרמב"ם הלכות ברכות פרק ד

א כל המְבַרֵךְ בְּרֵפֶת הַמְזוֹן או בְּרֵכָה אַחַת מֵעֵין שְׁלֹשׁ צָרִיף לְבָרַךְ אוֹתָהּ בְּמָקוֹם שֶׁאָכַל. אֲכַל כִּשְׁהוּא מֵהֵלֶךְ יוֹשֵׁב בְּמָקוֹם שֶׁפָּסַק וַיִּבְרַךְ. אֲכַל כִּשְׁהוּא עוֹמֵד יוֹשֵׁב בְּמָקוֹמוֹ וַיִּבְרַךְ. שָׂכַח לְבָרַךְ בְּרֵפֶת הַמְזוֹן וְנִזְכַּר קֹדֶם שִׁיתַּעֲבֵל הַמְזוֹן שֶׁבִּמְעֵיו מְבַרֵךְ בְּמָקוֹם שֶׁנִּזְכַּר. וְאִם הִיָּה מִזִּיד חוֹזֵר לְמָקוֹמוֹ וּמְבַרֵךְ. וְאִם בָּרַךְ בְּמָקוֹסֵן שֶׁנִּזְכַּר יֵצֵא יָדָיו חוֹבְתוֹ. וְכֵן אִם בָּרַךְ כִּשְׁהוּא עוֹמֵד או כִּשְׁהוּא מֵהֵלֶךְ יֵצֵא יָדָיו חוֹבְתוֹ. וּלְכַתְחֻלָּה לֹא יִבְרַךְ בְּרֵפֶת הַמְזוֹן וְלֹא בְּרֵכָה מֵעֵין שְׁלֹשׁ אֶלָּא כִּשְׁהוּא יוֹשֵׁב וּבְמָקוֹם שֶׁאָכַל: ב מִי שֶׁנִּסְתַּפֵּק לוֹ אִם בָּרַךְ הַמוֹצִיא או לֹא בָּרַךְ הַמוֹצִיא אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבַרֵךְ מִפְּנֵי שֶׁאֵינָהּ מִן הַתּוֹרָה. שָׂכַח לְבָרַךְ הַמוֹצִיא אִם נִזְכַּר עַד שֶׁלֹּא גָמַר סְעֻדָתוֹ חוֹזֵר וּמְבַרֵךְ וְאִם נִזְכַּר לְאַחַר שֶׁגָמַר אֵינוֹ חוֹזֵר וּמְבַרֵךְ:

KI TEITZEI FOR WEDNESDAY

כי תצא ליום רביעי

TORAH

תורה

יכין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

ב וְאִם-לֹא קָרֹב אֶחָיִךְ אֵלֶיךָ וְלֹא יָדַעְתָּו ב וְאִם לֹא קָרִב אֶחָיִךְ לְוֹתֶךָ וְלֹא

(2) And if your brother is not near to you, or if you do not know him [the owner],

יִדְעַתָּה לָהּ וְתִכְנַשְׁנָהּ לְגוֹ בֵּיתְךָ
וְיִהְיֶה עִמָּךְ עַד דִּיתַבֵּעַ אַחִיךָ יָתָהּ
וְתִתְיַבֵּנָהּ לָהּ: ג וְכֵן תַּעֲבֹד
לְחִמְרָהּ וְכֵן תַּעֲבֹד לְכִסּוּתָהּ וְכֵן
תַּעֲבֹד לְכָל אֲבֹדַת אַחִיךָ דִּי
תִּיבַד מִזֶּה וְתִשְׁכַּחנָהּ לִית לָךְ
רְשׁוֹ לְאַתְפָּסָאָה: ד לֹא תִחְזוּ יָת
חִמְרָא דְאַחִיךָ אוֹ תוֹרָה רְמֵן
בְּאַרְחָא וְתִתְכַבֵּשׂ מִנְהוֹן אֲקָמָא
תְּקִים עִמָּה:

וְאִסְפַּתוּ אֶל-תּוֹךְ בֵּיתְךָ וְהָיָה עִמָּךְ עַד
דִּרְשׁ אַחִיךָ אֹתוֹ וְהִשְׁבַּתוּ לוֹ: ג וְכֵן תַּעֲשֶׂה
לְחִמְרוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה לְשִׁמְלָתוֹ וְכֵן תַּעֲשֶׂה
לְכָל-אֲבֹדַת אַחִיךָ אֲשֶׁר-תֵּאבֹד מִמֶּנּוּ
וּמִצָּאתָהּ לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם: ס ד לֹא-
תִרְאֶה אֶת-חִמּוֹר אַחִיךָ אוֹ שׁוֹרוֹ נִפְלִים
בַּדֶּרֶךְ וְהִתְעַלַּמְתָּ מֵהֶם הֵקֵם תִּקִּים עִמּוֹ: ס

then you should bring it [the animal] into your house; and it will be with you until your brother seeks it out, whereupon you must return it to him. (3) You must do similarly with his donkey; and do the same with his garment; and do the same with any of your brother's lost items which he has lost and which you have found. You must not ignore [it]. (4) You must not see your brother's donkey or his ox fallen [under its load] on the road, and ignore them. [Rather,] you must

RASHI

רש"י

(2) [And it will be with you] until your brother seeks it out — *But would you imagine that you would give the animal back before the owner [whose identity is unknown to you] asks for it?! Rather, the meaning is [that you must keep the animal] until you investigate him, verifying [that he is the true*

(ב) עַד דִּרְשׁ אַחִיךָ. וְכִי תַעֲלֶה בְּלִבְךָ שִׁתְּנֶהוּ וְיִקְוֶה שִׁדְרֶשְׁהוּ אֲלֵא דִרְשֶׁהוּ שְׁלֵא יְהֵא רְמָא: וְהִשְׁבַּתוּ לוֹ. שְׁתָּהָא בּוּ הַשְּׁבָה שְׁלֵא יֵאכַל בְּבֵיתְךָ כְּדִי דְקִמְיוּ וְתִתְבַּעֵם מִמֶּנּוּ מִכָּאן אֲמָרוּ כָּל דְּבַר שְׁעוּשָׁה וְאוּכַל יַעֲשֶׂה וְיֵאכַל וְשְׂאִינוּ עוּשָׁה וְאוּכַל יִמְכֹר: (ג) לֹא תוּכַל לְהִתְעַלֵּם. לְכַבּוּשׁ עֵינֶיךָ בְּאֵלוֹ

owner, by asking him to identify the lost animal by specific markings or features on the animal, thus] making sure that he is not a swindler [who is pretending to be the owner. Hence, the verse is to be understood as: “until you seek him out (to be the true owner)”] (Bava Metzia 27b, Sifrei 22:47). **Whereupon you must return it to him** — [Because the verse says “you must return it,” we learn that] the animal must be returned, but avoiding the situation where an animal would eat his value while being stored in your house, forcing you to claim this money back from the owner [when you return the animal to him]. Therefore, the Rabbis have taught: Any animal [that is being kept by the finder until the owner is identified,] which can earn its keep, should work and then it may eat [the value of what was earned by its work]; and any animal which does not work, yet still requires food, should be sold [by the finder, and the money restored to the owner when he is identified] (Bava Metzia 28b). (3) **You must not ignore [it]** — [Although we learned that there are some cases where one may indeed ignore (see commentary to verse 1 above), nevertheless, in the normal case, the verse here states unequivocally that] you must not cover your eyes, pretending not

ה לא יהיה כלי-גבר על-אשה ולא-
 ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת ידוה
 אלהיך כל-עשה אלה: פ ו כי יקרא
 קן-צפור ו לפניך בדרך בכל-עץ ו או
 על-הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת

ה לא יהיה כלי-גבר על-אשה ולא-
 ילבש גבר שמלת אשה כי תועבת ידוה
 אלהיך כל-עשה אלה: פ ו כי יקרא
 קן-צפור ו לפניך בדרך בכל-עץ ו או
 על-הארץ אפרחים או ביצים והאם רבצת

surely pick up [the load] with him. (5) A male article must not be on a woman, nor may a man wear a woman's garment. Whoever does these things is an abomination to the Lord your God. (6) If you come across a bird's nest on the way, on any tree or upon the ground, and [it contains] fledglings or eggs, if the mother is brooding over the fledglings or over the eggs, you must not take

RASHI

to see it. (4) **You must surely pick up [the load]** — *This is the obligation of טעינה, meaning “loading”, that is, to load up a burden that had fallen from the animal [as opposed to פריקה, meaning “unloading” a burden too heavy for the animal, an obligation referred to in Exodus 23:5] (Bava Metzia 32a). [You must surely pick up (the load)] with him* — *[That is, you must pick up the load together] with the*

owner. However, if the owner goes and sits down and says to you, “Since you are commanded [to load it], please go ahead and load up [my animal]!” then [in this case] you are exempt [because the verse tells us that you must pick up the load together with him] (Bava Metzia 32a).

(5) **A male article must not be on a woman** — *making her appear like a man, thereby enabling her to circulate among men, for this can only be for the [ultimate] purpose of adultery [i.e., illicit relations] (Nazir 59a). Nor may a man wear a woman's garment* — *in order to go and sit among women. Another explanation is: [In addition to not wearing a woman's garment,] a man must also not remove his pubic hair and the hair under his armpits [for this is a practice exclusive to women] (Nazir 59a). [Whoever does these things is] an abomination* — *The Torah forbade only the [wearing of] clothes which would lead to abomination [i.e., immoral and illicit behaviour] (Nazir 59a). (6) If you come across [a bird's nest]* — *[The prohibition of taking a mother bird from upon its young and the obligation of casting off the mother bird, only applies if you happen to “come across” the nest on your way,] which excludes the case of a bird nest that is constantly at hand [for example within your property, in which case the above prohibition and obligation do not apply] (Chullin*

רש"י

אינך רואה אותו: (ד) הקם תקים. זו טעינה להטעין משאו שנפל מעליו: עמו. עם בעליו אבל אם הלך וישב לו ואמר לו הואיל ועליך מצוה אם רצית לטעון טעון פטור: (ה) לא יהיה כלי גבר על אשה. שתהא דומה לאיש כדי שתלה בין האנשים שאין זו אלא לשם נאוף: ולא ילבש גבר שמלת אשה. לילך לישב בין הנשים דבר אחר שלא יסיר שער הערוה ושער של בית השחי: כי תועבת. לא אסרה תורה אלא לבוש המביא לידי תועבה: (ו) כי יקרא.

על ביעין לא תסב אִמָּא על
בְּנֵיָא: ז שְׁלַחַת תְּשַׁלַּח ית אִמָּא
וְיֵת בְּנֵיָא תִּסְב לךְ בְּדִיל דְּיִיטֵב
לךְ וְתוֹרִיךְ יוֹמִין:

עַל־הַאֲפֹרְחִים אוֹ עַל־הַבֵּיצִים לֹא־תִקַּח
הָאֵם עַל־הַבָּנִים: ז שְׁלַחַת תְּשַׁלַּח אֶת־הָאֵם
וְאֶת־הַבָּנִים תִּקַּח־לָךְ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ
וְהֵאֲרַכְתָּ יָמִים: ס

the mother from upon the young. (7) [Rather,] you must surely cast off the mother, [and only] then you may take the young for yourself, in order that it will be good for you, and that you will extend your days.

RASHI

139a, Sifrei 22:55). **You must not take the mother** — while she is sitting upon the fledglings [whereas if she is only hovering overhead, it is permissible to take her from upon her young]. (7) **In order that it will**

be good for you, [and that you will extend your days] — If in the case of a commandment easy [to fulfill, like this one] for which one does not need to spend any money, Scripture says, “[Do this] in order that it will be good for you, and that you will extend your days,” then how much greater is the reward for the fulfillment of commandments which are more difficult to observe [and/or which do require one to spend money in order to fulfill them]?! (Sifrei 22:64, Chullin 142a).

רש"י

פֵּרַשׁ לְמַזְוָּמָן: לֹא תִקַּח הָאֵם. בְּעוֹדָה עַל בְּנֵיָהּ:
(ז) לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְגו'. אִם מִצִּדָּה קָלָה שָׂאִין בַּהּ
חֶסְרוֹן בֵּיס אִמְרָה תּוֹרָה לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהֵאֲרַכְתָּ
יָמִים קָל וְחִמְרָ לְמַתָּן שְׂכָרָן שֶׁל מִצְוֹת הַמּוֹרוֹת:

PROPHETS I Samuel 17

זו וְקָרִיב פְּלִישְׁתֵּיָהּ וּמִקְדָּיִם
וּמִחֲשִׁיד וְאֶתְעַתֵּד אַרְבַּעִין
יּוֹמִין: ז וְאָמַר יְשִׁי לְדָוִד בְּרִיהַ
סָב כַּעֲשֵׂן לְאַחִיךָ מְכִילֵתָא דְקָלִיא
הַדִּין וְעֶסְרָא טוֹלְמִין דְּלַחְמָא
הַדִּין וְאוּבִיל לְמִשְׁרִיתָא לְאַחִיךָ:

נְבִיאִים שְׂמוּאֵל א פֶּרֶק יז
זו וַיִּגֶשׁ הַפְּלִשְׁתִּי הַשָּׂפָם וְהָעֶרֶב וַיִּתְיַצֵּב אַרְבַּעִים
יּוֹם: ז וַיֹּאמֶר יְשִׁי לְדָוִד בְּנוֹ קַח־נָא לְאַחִיךָ אֵיפַת
הַקָּלִיא הַזֶּה וְעֵשְׂרָה לֶחֶם הַזֶּה וְהַרְצֵן הַמַּחְנֶה
לְאַחִיךָ: יח וְאֵת עֵשְׂרֵת חֲרָצֵי הַחֶלֶב הָאֵלֶּה תָּבִיא

יח וְיֵת עֶסֶר גּוּבְנִין דְּחֶלְבָא הָאֵלִין תּוּבִיל לָרַב אֶלְפָא וְיֵת אַחִיךָ תִּסְעֵר לְשָׁלֵם וְיֵת טִיבִיהוֹן תִּיתֵי:

(16) And the Philistine drew near morning and evening, and presented himself forty days. (17) And Yishai said to David his son, “Take now to your brothers an *eifah* of this parched corn and ten loaves of this bread, and rush them to the camp, to your brothers. (18) And you shall bring these ten cheeses to the captain

RASHI

(16) **Morning and evening** — [He did this] in order to prevent them from reading the

רש"י

(טז) הַשָּׂפָם וְהָעֶרֶב. בְּדִי לְבִטֵּל מִקְרִיאַת שְׁמַע:

יט ושׂאול ואנון וכל אַנֶּשׁ
 יִשְׂרָאֵל בְּמִישֵׁר בּוֹטְמָא מְגִיחִין
 קָרְבָּא עִם פְּלִשְׁתִּי: כ וְאִקְדָּם
 דָּוִד בְּצַפְרָא וּשְׁבַק ית עֲנָא עַל
 נִטְרָא וְנָסִיב וְאִזְל כְּמָה דְּפַקְדִּיה
 יִשִּׁי וְאִתָּא לְכַרְכּוּמָא וּמִשְׁרִית
 עֲבָדִי קָרְבָּא נִפְקוּ לְסִדְרָא
 וַיִּבְיבוּ בְּקָרְבָּא: כא וְסִדְרוּ
 יִשְׂרָאֵל וּפְלִשְׁתֵּי סִדְרָא
 לְקַדְמוֹת סִדְרָא:

לְשֵׁר־הָאֱלֹהִים וְאֶת־אֲחִיד תִּפְקֹד לְשָׁלוֹם וְאֶת־
 עֲרֵבְתֶם תִּקַּח: יט וְשׂאֹל וְהֵמָּה וְכָל־אִישׁ יִשְׂרָאֵל
 בְּעֵמֶק הָאֵלֶּה נִלְחָמִים עִם־פְּלִשְׁתִּים: כ וַיִּשְׁכֹּם דָּוִד
 בַּבֶּקֶר וַיִּטֵּשׁ אֶת־הַצָּאֵן עַל־שֹׁמֵר וַיִּשָּׂא וַיִּלָּךְ
 כַּאֲשֶׁר צִוָּהוּ יִשִּׁי וַיָּבֵא הַמַּעְגָּלָה וְהַחִיל הַיָּצֵא
 אֶל־הַמַּעְרָכָה וְהָרְעוּ בַּמִּלְחָמָה: כא וַתַּעֲרֹךְ יִשְׂרָאֵל
 וּפְלִשְׁתִּים מַעְרָכָה לְקִרְיַת מַעְרָכָה:

of the thousand, and you shall see how your brothers are faring, and you shall take the tidings of their welfare.” (19) And Shaul and they, and all the men of Israel in the Valley of the Terebinth, were at war with the Philistines. (20) And David arose early in the morning, and he left the sheep with a keeper; and he carried off and went, as Yishai had commanded him; and he came to the barricade, and the army which was going out to the battle ranks shouted in the battle. (21) And the Israelites and the Philistines set the battle in ranks, army against army.

RASHI

Shema. (18) חרצי החלב — *means cheeses*. **To the captain of the thousand** — *to the captain of that thousand to which I belong*. **And [take] the tidings of their welfare**

— *And the assurance of their salvation and their welfare you shall take*. (21) **And they set [the battle] in ranks** — *the [army] ranks of Israel*.

רש"י

(יח) חרצי החלב. גבינות: לשר האלה. לשר של אותו אלה שאני ממנו: ואת ערבבתם. הצלתם ושלומם תקח: (כא) ותערך. מערכת ישראל:

Writings Psalms 95

כתובים תהלים פרק צה

ב נִקְדָּם אֲפֹי בְּתוֹדָתָא
 בְּתוֹשְׁבַחֵיָא נִיבב קְדָמוּי: ג
 אַרוֹם אֱלֹהָא רַבָּא יי וּמִלְכָּא
 רַבָּא עַל כָּל אֱלֹהָא: ד די בִּידֵיהּ
 תְּלִין פְּשׁוּשִׁין דְּאַרְעָא וְתוֹקְפִי
 רוֹם טוֹרֵיָא דִּי לִיהּ: ה די לִיהּ

ב נִקְדָּמָה פָּנָיו בְּתוֹדָה בְּזִמְרוֹת נִרְיַע לוֹ: ג כִּי אֵל
 גָּדוֹל יְדוּה וּמִלְכָּה גָּדוֹל עַל־כָּל־אֱלֹהִים: ד אֲשֶׁר
 בְּיָדוֹ מַחְקְרֵי־אָרֶץ וְתוֹעֶפֶת הַרִים לוֹ: ה אֲשֶׁר־לוֹ

(2) Let us come before His presence with thanksgiving, let us shout for joy to Him with psalms. (3) For the Lord is a great God, and a great King above all gods. (4) In Whose hand are the depths of the earth; the heights of the mountains are His also. (5) The sea is His, and He made it; and His hands formed the dry

הַיּוֹם וְהוּא עָשָׂהוּ וַיִּבְשֹׁת יָדָיו יִצְרוּ: 1 בָּאוּ נִשְׁתַּחֲוֶה וְנִכְרַעָה נְבֻרָה לְפָנֵי־יְהוָה עֲשֵׂנוּ: 2 פִּי הוּא אֱלֹהֵינוּ וְאַנְחָנוּ עִם מְרַעִיתוֹ וְצֶאן יָדוֹ הַיּוֹם אִם־ בָּקְלוּ תִשְׁמָעוּ:

יֵמָּא וְהוּא עֲבַד יְתִיה וַיִּבְשֹׁתָא אִידוֹ בְּרִיאָו: 1 אֲצוֹן נִסְגוּד וְנִגְחָן נִחְמוֹט קָדָם יי דְּעֵבִיד יִתְנָא: 2 אָרוֹם הוּא אֱלֹהֵנָא וְאַנְחָנָא עֲמִיה וְעָאן רַעִית אִידִיה יוֹמָא דִּין אִם בְּמִימְרִיה

תִּקְבְּלוֹן:

land. (6) O come, let us bow down and bend the knee, let us kneel before the Lord our Maker. (7) For He is our God, and we are the people of His pasture, and the flock of His hand. Today, if you would but hearken to His voice!

RASHI

רש"י

(4) **The heights** — means elevation. (6) **Let us kneel** [נברכה] — this comes from the same root as [ויברך הגמלים] “And he made the camels to kneel down.” (Genesis 24:11) (7) **Today** — i.e., in this world, if you will hearken to His voice.

(ד) וְתוֹעֲפוֹת. לְשׁוֹן גְּבִיה: (ו) נְבֻרָה. לְשׁוֹן וַיִּבְרַךְ הַגְּמָלִים: (ז) הַיּוֹם. בְּעוֹלָם הַזֶּה אִם בָּקְלוּ תִשְׁמָעוּ:

Mishnah Shevuot, chapter 5

משנה שבועות פרק ה

(1) The oath of deposit [i.e., if someone denies receiving something for safekeeping] applies to men and women, to non-relatives and relatives, to those fit [to bear testimony] and those unfit; before the court and not before the court, [if uttered] from his own mouth; but [if adjured] by the mouth of others [and he did not respond by saying “Amen,” rather he said for example, I don't have your article], he is not liable unless he denies it before the court; the opinion of Rabbi Meir. But the Sages say, Whether [uttered] by his own mouth or [adjured] by the mouth of others — since he denied it, he is liable, and he is liable for the wilful transgression of the oath [i.e. knowing that he has the deposit and knowing that he may not swear falsely], and for its unwitting transgression coupled with wilful [denial of] deposit [i.e., not knowing that he is liable for swearing falsely]; but he is not liable for unwitting transgression simply [if he really forgot

א שבועת הפקדון נוהגת באנשים ובנשים, ברחוקים ובקרובים, בפשרים ובפסולים, בפני בית דין ושלא בפני בית דין, מפי עצמו, ומפי אחרים. אינו חייב עד שיכפור בו בבית דין, דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים, בין מפי עצמו בין מפי אחרים, כיון שכפר בו, חייב. וחייב על זדון השבועה ועל שגגתה עם זדון הפקדון, ואינו חייב על שגגתה.

רבנו עובדיה מברטנורא

א שבועת הפקדון. באנשים ובנשים. אידי דתנא בשבועת העדות באנשים ולא בנשים. תנא נמי הכא לכולהו: בקרובים. שבעל הפקדון קרוב לזה שהפקדון אצלו: בפני בית דין ושלא בפני בית דין. אם מפי עצמו נשבע שהוציא שבועה מפיו. או שענה אמן אחר השבועה. ואחר כך הודה חייב קרבן. דכתיב (ויקרא ה) וכחש בעמיתו. כל דהו: ומפי אחרים. ולא ענה אמן כגון משיבוע אני עליך שתחזיר לי פקדון. ואמר איך לך בידי כלום. אינו חייב עד שיכפור בבית דין: וחק"א וכו'. והלכה כחכמים: וחייב על זדון השבועה. דלא כתיב בה ונעלם: זדון השבועה. שזכור על

that he had the deposit in his possession]. And what is he liable for wilful transgression? A guilt-offering of [the value of] two *shekel* of silver. (2) The oath of deposit — how is it? He said to him, “Give me my deposit which I have in your possession.” [The other replied,] “I swear that you do not have [anything] in my possession;” or he replied to him, “You have nothing in my possession,” [and the depositor said,] “I adjure you,” and he responded, “Amen!” — he is liable. If he adjured him five times, whether before the court or not before the court, and he denied, he is liable [a sacrifice] for each one. Rabbi Shimon said, What is the reason? Because he can retract [after each oath] and admit [that he possesses the deposit, thereby each denial is considered a monetary denial]. (3) If five [persons] claimed from him, and said to him, “Give us the deposit that we have in your possession,” and he replied, “I swear that you do not have [anything] in my possession,” he is liable only once. [If he said,] “I swear that you have

nothing in my possession; nor you, nor you,” he is liable for each one. Rabbi Eliezer says, only if he says, “I so swear” at the end [of this declaration]. Rabbi Shimon says, only if he says, “I so swear” for each one. “Give me the deposit, loan, theft, and lost object that I have in your possession” — “I swear that you do not have [these] in my possession,” he is liable only once. “I swear that you do not have in my possession a deposit, loan, theft, and lost object,” he is liable for each one. “Give me the wheat, barley, and spelt that I have in your possession” — “I swear that you do not have [these] in my possession,” he is liable only once. “I swear that you do not have in my possession wheat, barley, and spelt,” he is liable for each one. Rabbi Meir says, Even if he [the claimant] said, [“give me my deposit of] a grain of wheat, a grain of barley, and/or a grain of spelt,” he is liable for each one. [Rabbi Meir maintains, that by saying a grain of wheat, he does not mean to claim a single grain, since such a denial would not constitute a monetary denial, rather, he means the species of the grain]. (4) “You have violated or seduced my daughter,” and

ומה חייב על זדונה, אשם בכסף שקלים: ב שבועת הפקדון כיצד. אמר לו, תן לי פקדוני שיש לי בידיך, שבועה שאין לך בידי, או שאמר לו אין לך בידי, משיביעך אני ואמר אמן, הרי זה חייב. השביע עליו חמשה פעמים בין בפני בית דין ובין שלא בפני בית דין וכפר, חייב על כל אחת ואחת. אמר רבי שמעון, מה טעם, מפני שיכול לחזור ולהודות: ג היו חמשה תובעין אותו, אמרו לו תן לנו פקדון שיש לנו בידיך, שבועה שאין לכם בידי, אינו חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי ולא לך ולא לך, חייב על כל אחת ואחת. רבי אליעזר אומר, עד שיאמר שבועה באחרונה. רבי שמעון אומר, עד שיאמר שבועה לכל אחד ואחד. תן לי פקדון ותשומת יד גזול ואבדה שיש לי בידיך, שבועה שאין לך בידי, אינו חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי פקדון ותשומת יד וגזול ואבדה, חייב על כל אחת ואחת. תן לי חטין ושעורין וכסמין שיש לי בידיך, שבועה שאין לך בידי, אינו חייב אלא אחת. שבועה שאין לך בידי חטין ושעורין וכסמין, חייב על כל אחת ואחת. רבי מאיר אומר, אפלו אמר חטא ושעורה וכסמת, חייב על כל אחת ואחת: ד אנסת ופתית את בתי, והוא אומר לא אנסתי ולא

רבנו עובדיה מברטנורא

הפקדון ויודע שנתחייב על כפירתו קרבן: ועל שגגתה עם זדון הפקדון. שאינו יודע שחייב בשבועה זו קרבן אבל זכור הוא שהפקדון אצלו: בכסף שקלי. הקנוי בשני סלעים דחכי כתיב גבי איל אשם (ויקרא ה) בערכך כסף שקלים: ב מפני שיכול לחזור ולהודות. אחר כפירה נמצא שבכל שבועה הוא כופר ממון: ג שבועה באחרונה. אין לך

the other one says, “I did not violate, nor seduce,” — “I adjure you,” and he responds, “Amen!” he is liable. Rabbi Shimon exempts him, for he does not pay a fine on his own admission [i.e., since if he had confessed to the seduction, he would not be fined, (fines are never imposed when one comes to Bet Din and admits his misdeed,) therefore, his denial of the seduction is not a monetary denial]. They said to him, Although he does not pay a fine on his own admission, he still pays damages for the shame and blemish based on his own admission [therefore it is a monetary denial]. (5) “You have stolen my ox,” and he says, “I have not stolen it.” — “I adjure you” — and he responds, “Amen!” he is liable. [If he says,]

“I have stolen it, but I have not killed it or sold it” — “I adjure you” — and he responds, “Amen!” he is exempt [on the oath, in regard to the extra amount he would have to pay as a fine for killing or selling it]. “Your ox killed my ox,” and he says, “It did not kill [your ox]” — “I adjure you” — and he responds, “Amen!” he is liable. “Your ox killed my slave,” and he says, “It did not kill [your slave]” — “I adjure you” — and he responds, “Amen!” he is exempt [because the thirty *shekel* which the owner of the ox has to pay for the slave is merely a fine, and one who admits a fine does not have to pay it, thereby his denial is not a monetary loss, since by admitting to it he would not have to pay it]. If he said to him, “You have injured me, or bruised me,” and the other says, “I have not injured or bruised you” — “I adjure you” — and he responds, “Amen!” he is liable. If his slave said to him, “You have knocked out my tooth, or blinded my eye,” and he said, “I did not knock out [your tooth], or blind [your eye]” — “I adjure you” — and he responds, “Amen!” he is exempt [for causing either of these damages to a slave; the master is obligated to free him, as a fine]. This is the general rule: whenever a person pays on his own admission, he is liable [to bring an offering for his oath], and when he does not pay on his own

רבנו עובדיה מברטנורא

בידי ולא לך ולא לך בשבועה. והשתא קיימא שבועה אכולהו. ואין הלכה לא כר"א ולא כר"ש: **אפילו אמר חטה ושעורה וכוסמת.** דסבר ר"מ הטוען את חברו חטה מין חטה קאמר וכן שעורה וכן כוסמת. דכתביב (שמות ט) והחטה והכוסמת. והוי כאילו טענו חטין ושעורין וכוסמין. ורבנן סברי גריג א' של חטה ושל שעורה ושל כוסמת קאמ' ואין הלכה כר"מ: **ד שאינו משלם קנס ע"פ עצמו.** וכיון דכי אודי לא מחייב כי כפר נמי לאו ממונא כפר ליה: **אבל משלם בושת ופגם.** הלכך ממונא כפר. ופלוגתא דרבנן ורבי שמעון. דר"ש סבר כי אמר לי האנסת או פיתית את בתי. קנסא קתבע מיניה שדמיו קצובין חמשים כסף. ולא קא תבע מיניה בושת ופגם שאין דמיו קצובים דלא שביק איניש מידי דקייץ ותבע מידי דלא קייץ. הלכך קנסא כפר ליה ופטור. ורבנן סברי בושת ופגם קא תבע ליה דלא שביק איניש מידי דכי מודה ביה לא מפטר ותבע מידי דכי מודה ביה מפטר הלכך כיכפר ליה ממונא כפר ליה וחייב. ואין הלכה

פתיתי. משביעך אני ואמר אמן, חייב. רבי שמעון פטר, שאינו משלם קנס על פי עצמו. אמרו לו, אף על פי שאינו משלם קנס על פי עצמו, משלם בשת ופגם על פי עצמו: ה גנבת את שורי, והוא אומר לא גנבתי, משביעך אני ואמר אמן, חייב. גנבתי אבל לא טבחתי ולא מכרתי, משביעך אני ואמר אמן, פטור. המית שורך את שורי, והוא אומר לא המית, משביעך אני ואמר אמן, חייב. המית שורך את עבדי, והוא אומר לא המית, משביעך אני ואמר אמן, פטור. אמר לו, חבלתי בי ועשית בי חבורה, והוא אומר לא חבלתי ולא עשית בי חבורה, משביעך אני ואמר אמן, חייב. אמר לו עבדו, הפלת את שני וסמית את עיני, והוא אומר לא הפלתי ולא סמיתי, משביעך אני ואמר אמן, פטור. זה הכלל, כל המשלם על פי עצמו, חייב.

וְשָׂאִינוּ מִשְׁלָם עַל פִּי עֲצָמוֹ, פְּטוֹר:

admission, he is exempt.

רבנו עובדיה מברטנורא

כר"ש: ה' המית שורך את עבדי. קנסא הוא דמשלם ל' סלעים אפילו אינו שוה אלא דינר: א"ל עברו הפלת את שיני. קנסא הוא שיוציא עבדו לחירות בשביל אחד מאבריו:

Gemara Shevuot 38b

גמרא שבועות דף לה:

[On the Mishnah:] “You have violated or seduced my daughter” Rabbi Chiyya bar Abba said that Rabbi Yochanan said: What is Rabbi Shimon's reason [for exempting the offender from an offering]? Because mainly it is the fine [fifty shekel; see Deuteronomy 22:29] that he is claiming [and for denying a fine under oath he is not liable an offering; although for seduction there also is monetary liability for “shame and blemish;” the father however, is mainly concerned with obtaining the fifty shekels]. Rava said, In illustration of Rabbi Shimon's view, to what may this be compared? To a man who said to his neighbor, “Give me the wheat, barley, and spelt that I have in your possession,” and he replied to him, “I swear that you have no wheat in my possession,” and it was found that he really did

אֲנִסְתָּ וּפְתִיתָ אֶת בִּתִּי וְכוּלִּי. אָמַר רַבִּי חִיָּיא בַר אַבְבָּא, אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן: מֵאֵי טַעְמָא דְרַבִּי שְׁמַעוֹן הוּאִיל וְעַקֵּר קִנְסָה הוּא תוֹבַע. אָמַר רַבָּא: מִשְׁלַל דְרַבִּי שְׁמַעוֹן לְמַה הִדְבֵּר דוּמְהָ? לְאֵדָם שְׁאָמַר לְחִבְרוֹ תֵּן לִי חֲטִין וּשְׁעוּרִין וְכוּסְמִין שֵׁישׁ לִי בִידֶךָ. אָמַר לוֹ שְׁבוּעָה שְׂאִין לָךְ בְּיַדִּי חֲטִין וְאַשְׁתַּכַּח דְחֲטִין הוּא דְלִית לָהּ הָא שְׁעוּרִין וְכוּסְמִין אִית לָהּ דְפִטוֹר דְכִי אֲשַׁתְּבַע אַחֲשִׁין אַקוּשְׁטָא מִשְׁתַּבַּע. אָמַר לָהּ אַבְיִי: מִי דְמִי הָתָם בְּחֲטִין קָא כְּפַר לָהּ בְשְׁעוּרִין וְכוּסְמִין לֹא קָא כְּפַר לָהּ הִכָּא בְּכֹלְא מִלְתָּא הוּא דְקָא כְּפַר לָהּ. הָא לֹא דְמִיָּא אֶלָּא לְאוּמַר לְחִבְרוֹ תֵּן לִי חֲטִין וּשְׁעוּרִין וְכוּסְמִין שֵׁישׁ לִי בִידֶךָ שְׁבוּעָה שְׂאִין לָהּ בְּיַדִּי כָּלֵל וְאַשְׁתַּכַּח דְחֲטִין הוּא דְלִית לָהּ הָא שְׁעוּרִין וְכוּסְמִין אִית לָהּ דְמַחֲבִיב. אֶלָּא כִּי אֶתָּא רַבִּין אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן לְדַבְרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן: קִנְסָה הוּא תוֹבַע וְלֹא בִשְׁתּוֹ וּפְגָם לְדַבְרֵי חֲכָמִים אִף בִּשְׁתּוֹ וּפְגָם הוּא תוֹבַע.

not have wheat, but that he did have barley and spelt; he is exempt, for when he swore about the wheat, he swore the truth [and here, too, since the father is mainly claiming the fine, the seducer, by denying under oath the seduction, is mainly denying the fine, and for this he is not liable an offering]. Abbaye said to him: How can they be compared? There he denies the wheat, but does not deny the barley and spelt [i.e., he told the truth], but here, he denies the whole thing [by denying the seduction, he must necessarily deny the monetary damages of shame and blemish]! But this, then, is to be compared only to one who says to his neighbor, “Give me the wheat, barley and spelt which I have in your possession,” [and the other replies,] “I swear that you have nothing in my possession,” and it was found that he really did not have wheat, but did have barley and spelt; he is liable [because he denied barley and spelt; here, too, Rabbi Shimon should declare him liable, since he denied the monetary damages of shame and blemish]! But when Ravin came [from Eretz Yisrael], he said in the name of Rabbi Yochanan: According to Rabbi Shimon, he is claiming the fine, and not the damages of shame and blemish; according to the Sages, he is claiming also for shame and blemish; on what do they

disagree? Rav Papa said: Rabbi Shimon holds, A man does not leave that which is fixed [the fine] to claim that which is not fixed [shame and blemish]; and the Rabbis hold, He does not leave that which, if the offender were to admit it, he would not be exempt [shame and blemish], to claim that which, if he were to admit it, he would be exempt [the fine of fifty shekel].

במאי קא מיפליגי. אומר רב פפא: רבי שמעון סבר לא שביק אגש מידי דקניז ותבע מידי דלא קניז. ורבנן סברי לא שביק מידי דכי מודה בה לא מפטר ותבע מידי דכי מודה בה מיפטר:

וזהו קדושים דף פ"ז ע"ב

רבי יוסי פתח קרא ואמר (ויקרא י"ט) לא תאכלו על הדם. הא בכמה אתר אוקמוה חבריא וכל הגי קראי אבתריה. וכל חד וחד באתגליא אכל האי קרא אית לאתערא ביה דכתיב (שם) מפני שיבה תקום וגומר. מפני שיבה. שיבה דאורייתא סתם. תקום דבעי בר נש למיקם בקיומא (מכאן דבעי בר נש למיקם) מקמי ספר תורה והכי רב המנונא (ס"א י"א) סבא בד הוה חמי ספר תורה הוה קם מקמיה ואמר מפני שיבה תקום (בד הוה חומש דאורייתא הוה קם מקמיה) (ס"א ע"ב ליה הדורא) (והוה אומר והדרת פני וקן) כגונא דא בעי בר נש למיקם בקיומיה לקמיה דתלמיד חכם כגין דאיהו קאים בקיומא (נ"א בדיוקנא) קדישא עלאה ורמו לכהנא עלאה (ס"א והכא רמו לעתיק קדישא עלאה) דכתיב והדרת פני וקן דאיהו בעלמא. אומר רבי שמעון מכאן רמו לתורה שבכתב ורמו לתורה שבעל פה ותו תנינן. האי קרא לדרשא הוא דאתא מפני שיבה תקום כמה דאתערו ביה חבריא מפני שיבה תקום אזהר ליה לבר נש עד לא יסתלק בסיבותא דיקים בקיומא סבא בעלמא כגין דדין הוא הדורא ליה אכל לסוף יומו לית שבחא ליה לבר נש כל כך דאיהו סב ולא יכיל למהוי ביש אלא שבחא דיליה בד איהו בתוקפיה ואיהו טב ושלמה מלכא צוח ואמר (משלי ט) גם במעללי יתנבר נער וגו'. כגונא דא כתיב (קהלת יב) וזכור את בוראך בימי בחורותיך. אומר רבי אלעזר ודאי (הכי הוא) ארחה דא מתקנא קמן והאי אורחה דקדשא בריך הוא. פתח ואמר (תהלים א) כי יודע יי דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד מאי כי יודע יי אלא קדשא בריך הוא יודע ואשגח בארחה דצדיקיא להו שבחא להו ולאנגא להו והוא אזיל קמיהו לנטרא להו ובגין כך מאן דנפיק לארחה בעי דלהוי ההיא ארחה דקדשא בריך הוא וישתתף ליה בהדיהו ובגין כך כתיב כי יודע יי דרך צדיקים ודרך רשעים תאבד היא מגרמה כגין דקדשא בריך הוא לא אשתמודע ליה לההוא ארחה דלהו ולא אזיל בהדיהו. כתיב דרך וכתוב ארחה מה בין האי להאי אלא דרך דשאר קרסולי בני נשא אזלו בה. ארחה דאיהו אתפתח מן ומנא ועירא (דא ארחה כמה דאתא אומר (איוב לד) וארחה לתברה עם פועלי און) ועל ארחה דא כתיב (משלי ד) ואורח צדיקים באור נוגה הולך ואור עד נכון היום אמן בן יהי רצון. ברוך יי לעולם אמן ואמן: ימלוד יי לעולם אמן ואמן:

Yosef Le-Chok

יוסף לחוק

Ethical Teaching:
Sefer Chasidim, Chapter 121

מוסר
ספר חסידים סימן רכא

“And it [the Jewish people] will not be reckoned among the nations.” (Numbers 23:9)
All those who see them will recognize them, that they are the seed that God has blessed (Isaiah 61:9). For example, Jews should not say that

ובגויים לא יתחשב כל ראייהם
יפירום כי הם זרע ברה ה'. כיצד שלא

if armies confront them, they will put symbols of idolatry on their clothing. And they should not pretend to be worshippers of idols, and should not put symbols of idolatry on their houses. And they should not shave the tops of their heads, so that the non-Jews think that they are not Jews. And if non-Jews pass by and encounter Jews, and those non-Jews are going to their house of prayer, the Jews should not accompany them in order to make them think that they, too, are non-Jews. As it says, “If we have forgotten the name of our God and spread out our hands to a strange god, will God not search this out?” (Psalms 44:21-22) And it is written, “And Yehu and Yehonadav ben Reikhav came to the house of the Ba'al” [only because, as stated further,] “And they said to the servants of the Ba'al, ‘Search and see, lest there be here with you any servants of the Lord, rather than only servants of the Ba'al.’” (II Kings 10:23) For they feared that, perhaps, some worshippers of God had joined with them out of fear of the king [and they came to save them].

יאמרו ישראל אם באים חילות עליהם שלא יעשו על בגדיהם סימן מעבודה זרה ושלא יעשו עצמם כאלו הם משרתי עבודה זרה שלא ישימו על בתיהם סימן מעבודה זרה ושלא יגלחו בגבה הראש שיהיו הנכרים סבורים שהם נכרים ואם נכרים עוברים ופוגעים בהן יהודים והנכרים הולכים בבית תפלתם לא ילכו עמם היהודים שיהיו סבורים שהם נכרים שנאמר (תהילים מד) אם שכחנו שם אלהינו ונפרוש כפינו לאל זר הלא אלהים יחקר זאת. וכתוב (מ"ב י) ויבא יהוא ויהונתן בן רכב בית הבעל ויאמרו לעובדי הבעל חפשו וראו פן יש פה עמכם מעבדי ה' כי אם עובדי הבעל לבדם כי היו יראים פן יהיה מעבדי ה' עמם מיראת המלך:

Practical Law:

Rambam, Laws of Blessings, Chapter 4

(1) If a person was eating in a particular house and interrupted his meal to go to another house, or if while eating, his friend called him to talk with him and he stepped outside the doorway of his house and returned; since he changed his place, he must say an after-blessing for what he had eaten, and repeat the blessing “Who brings forth bread” before [eating again], and then, he may finish his meal. (2) If a group of friends was sitting and eating, and then went out to greet a groom or a bride: if the group left behind an old person or a sick person, the people may return to their places to finish their meal, and they are not required to recite another blessing. But if they did not leave anyone behind, then, prior to departing, they must say an after-blessing [for that which they have already eaten], and upon their return, they must recite a new blessing prior to eating. (3) The same holds true if they were reclining [sitting together formally] to drink or to eat fruit, for when one

הלכה

הרמב"ם הלכות ברכות פרק ד

א היה אוכל בבית זה ופסק סעדו והלך לבית אחר או שהיה אוכל וקראו חבירו לדבר עמו ויצא לו לפתח ביתו וחזר, הואיל ושנה מקומו צריך לברך למפרע על מה שאכל וחזר ומברך בתחלה המוציא ואחר כן יגמר סעדו: ב חברים שהיו יושבים לאכל ויצאו לקראת חתן או לקראת כלה, אם הניחו שם זקן או חולה חוזרין למקומן וגומרין סעדן ואינן צריכין לברך שניה. ואם לא הניחו שם אדם כשהן יוצאין צריכין ברכה למפרע וכשהן חוזרין צריכין ברכה לכתחלה: ג וכן אם היו מסבין בשתייה או לאכל פרות שכל המשנה מקומו

changes his place he is considered to have interrupted his eating. Therefore, he must say an after-blessing on that already eaten, then repeat himself and recite a new blessing, prior to eating again. And one who changes his place from one corner to another in the same house [since it is indoors and in the same house], does not have to repeat the blessing. [However, if one ate on the east side of a fig tree and moves over to eat on the west side, he must repeat the blessing.

הרי פסק אכילתו ולפיכך מברך למפרע על מה שאכל וחוזר ומברך שניה לכתחלה על מה שהוא צריך לאכל והמשנה מקומו מפנה לפנה בבית אחד אינו צריך לחזור ולברך. אבל במזרחיה של תאנה ובא לאכל במערבה צריך לחזור ולברך:

KI TEITZEI FOR THURSDAY

כי תצא ליום המישי

TORAH

תורה

כיון בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה אחרונה דשם ב"ן לקנות הארת רוח משבת הבאה

ח ארי תבני ביתא חדתא ותעבד תיקא לאגרו ולא תשווי חובת די דקטול פביתך ארי יפל דנפל מנה: ט לא תזרע כרמך

שלישי ח **כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֹדֶשׁ וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לְגַגְּךָ וְלֹא־תִשִּׂים דָּמִים בְּבֵיתְךָ כִּי־יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ: ט לֹא־תִזְרַע כְּרָמְךָ כְּלֵאִים**

(8) When you build a new house, you must make a guard-rail around your roof, so that you will not cause blood [to be spilled] in your house if someone would fall from it [the roof]. (9) Do not sow your vineyard [together with] a

RASHI

רש"י

(8) **When you build a new house [you must make a guard-rail around your roof]** — *If you have observed the commandment of הקון, "casting off the mother from her nest," then you will eventually [merit the privilege of] building a new house and of [being able to] fulfill the commandment of מעקה (making a guard-railing), because [the fulfillment of] one commandment pulls along with it [an opportunity to fulfill] another commandment [i.e., one commandment leads to another]. [After the above sequence of events,] you will then come to [possess] a vineyard, a field and fine clothes. This is the reason for the juxtaposition of these passages here [that is, those just discussed, and the ensuing passages pertaining to vineyards, fields and garments] (Tanchuma 1). מעקה — means a fence surrounding the roof. Onkelos translate this word as תיקא, which is similar to the word תיק, a sheath; the fencing, just like a sheath, protects that which is contained inside it. כי יפל הנפל — [This phrase literally reads: "If the faller falls." Why does the verse not say "if a person falls?" Because] that person [who would fall,] deserves to fall [to his death on account of his sins], nevertheless you should not*

(ח) כי תבנה בית חדש. אם קימת מצות שלוח הקון סופך לבנות בית חדש ותקים מצות מעקה שמצוה גזירת מצוה ותגיע לכרם ושוה ולבגדים נאים לכך נסמכו פרשיות הללו: מעקה. גר סביב לגג ואונקלוס תרגם תיקא כגון תיק שמשמר מה שבתוכו: כי יפל הנפל. ראוי זה לפול ואף על פי כן לא התגלגל מיתתו על ידך שמגלגלין זכות על ידי